

POSUDEK

oponenta na bakalářskou práci

Jméno a příjmení studenta: Radka Labendz

Téma diplomové práce: Judaismus a židovský feminismus (se zaměřením na USA)

Oponent práce: ThDr. Markéta Holubová, Th.D.

Autorka si pro svou bakalářskou práci vybrala téma zajímavé a kontroverzní. Snaží se přiblížit vznik a vývoj židovského feminismu jakožto hnutí uvnitř judaismu (v první řadě americké provenience), které usiluje o zrovnoprávnění žen v otázkách religiózních a sociálních (především z pohledu halachy; aktivní účasti na bohoslužbách a ve vedení obce; mezi další cíle židovského feminismu patří také oslabení některých patriarchálních rysů židovského náboženství a promyšlení tzv. „ženské spirituality“).

Pisatelka tudíž zasazuje toto hnutí do koordinát feminismu obecně, a zároveň se pokouší zmapovat reflexi feministických myšlenek v různých směrech judaismu (v daném kontextu se jedná o judaismus reformní; konzervativní a ortodoxní).

Ve své práci vychází především z literatury anglosaské provenience (žel, téměř výhradně pro-feministicky orientované).

Autorka upřednostňuje primárně historický přístup, snaží se o logické a jasné uchopení zvolené problematiky, což však s sebou občas nese určitou zkratkovitost či přílišnou schematizaci [věnuje se hlavně tzv. první a druhé vlně feminismu, ale některé významné autorky a aktivistky opomíjí (B. Abzug; S. a T. Firestone aj.); nezabývá se explicitně otázkou, proč je mezi zastánkyněmi feminismu poměrně značný počet židovského původu atp.).]

Nejzajímavější jsou ty pasáže bakalářské práce, jež se zabývají úspěšnou snahou příslušnic reformního a konzervativního směru judaismu o etablování úřadu rabínky na židovské náboženské scéně a kapitola nazvaná *Obnova a vznik nových rituálů*, které zároveň odkrývají fakt, že feministické snahy dovedené ad absurdum jsou přinejmenším značně kontraproduktivní [viz např. rituál *Pidjon ha-bat*; změny oslovení Boha v některých sidurech (2. os. sg. m. je příležitostně nahrazena 2. os. sg. f. – viz s. 42); zásahy do Pesachové hagady a sederu] a v podstatě splývají s duchem „spirituality bohyň – matky“ (viz např. oslava příchodu a konce menstruace atp.) a směřují spíše do oblasti New Age.

Některé požadavky feministek jsou samozřejmě legitimní (požadavek studia Mišny a Gemary), či pochopitelné (již zmíněná snaha o získávání rabínských smichot); zůstává však otázkou, zda existuje specificky mužská nebo ženská spiritualita a zda takovéto dělení nepřispívá k budování nových bariér mezi mužem a ženou, jenž jsou bytostmi komplementárními. Tyto otázky ovšem autorka zcela ignoruje.

Práce splňuje požadavky kladené na práci bakalářskou, potenciál tématu však byl pouze naznačen.

Slabinou práce je kolísavá jazyková a slohová úroveň; dále zbytečné užívání anglického přepisu hebrejských jmen [r. Meyer; r. Hyyah (s. 11)] a názvů některých talmudických traktátů; autorka též necituje midraše, z nichž občas čerpá; na několika místech pak užívá slovního spojení „ženské rabínky“, což je tautologie.

Je škoda, že v pasážích věnovaných tradičnímu postoji ke studiu žen nezmiňuje argumentaci Maharala nebo r. Solovějčika, která ostře kontrastuje s názorem o ženy k materiálnímu záležitosti (viz např. s. 26).

Autorka se vůbec nezabývá například institucí tzv. „partnerských minjanů“ prosazovanou židovskými feministkami, jež přináležejí k ortodoxnímu judaismu apod.

V kapitole „Tradiční postoj ke studiu žen a jejich úloze při bohoslužbách“ také chybí zmínka o vzdělávání žen v některých chasidských komunitách [např. Chabad a Satmar (např. instituce dívčích ješivot Bejt Rivka apod.)], stejně jako poznámka o jistých významných členkách chasidského hnutí, byť tyto nemohou být ani přinejmenším pokládány za feministky [např. Chana Rachel z Ludmiru (působící v 19. století jako rebe, což je fenomén zcela ojedinělý i když marginální); v současné době pak např. spisovatelka F. Gottlieb].

Bakalářskou práci považuji (i přes vyřčené výtky) za přínosnou (a to z důvodu, že zpracovává oblast života především amerických židovských obcí, jež není v České republice příliš známá).

Navrhovaná známka: 1 — 2

V Praze dne 17. 8. 2007

ThDr. Markéta Holubová, Th.D.

